

Výňatek z knihy

LOSÝ V SRDCI EVROPY

Od klasických ke stíracím

Vydalo Nakladatelství Olympia, a.s.
SAZKA - OLYMPIA 2002
Edice Sazka
autor Ivo Kasal

JUDr. Ivo Kasal

(deváté pokračování)

LOTERIE MALÁ ČÍSELNÁ JANOVSKÁ

Přikročíme nyní k věci:

Posledně tažená čísla v pražské loterii byla ku příkladu 8, 16, 25, 38 a 43. Abychom získali první číslo, jež má býti vsazeno v příštím tahu na Prahu, sčítáme dvě nejvyšší čísla posledního tohoto tahu, tedy čísla 38 a 43, a vyšlý součet 81 jest ono číslo, jež hledáme. Dle činěných pozorování bývá dobře číslo toto vsaditi do první koule, neboť obvyčejně se v ní také objevuje. Ovšem často se stává, že součet nejvyšších dvou čísel dá nám číslo přes 90, kteréžto číslo ovšem do loterie vsaditi nemůžeme, celá Metoda inženýra Bolda nebyla by nám pranic platná, kdyby nebyl pamatoval na tuto závažnou okolnost a nedal nám náhrady v tomto jednoduchém způsobu: tato dvě nejvyšší čísla sečítají se od levé ruky k pravé tak, jak vedle sebe stojí, a to každá číslice o sobě bez ohledu na nuly, jež jak neplatné se vypouštějí. V našem případě 72 a 20 počínali bychom si takto: 7 a 2 jest 9 a 2 jest 11 (nula

neplatí), jest tedy číslo 11 tím, jež hledáme a poznamenejme si je pro příští tah co číslo první. Nyní přikročíme k vyhledávání čísla a to tímto způsobem. Veškerá lichá čísla posledního tahu sečteme k sobě a vyšlý součet násobíme 2. My vzali jsme za příklad poslední tah s čísly 8, 16, 25, 38 a 43, sečteme-li lichá čísla k sobě - 1 a 5 jest 6 a 3 jest 9 a 3 jest 12 - vyjde nám číslo 12, jež násobeno 2 ukáže 24 co druhé číslo pro příští tah. Ovšem i zde může se ukázati číslo vyšší než 90 a v tom případě odpadá pak násobení vyšlého čísla 2 a pro tah platí ono prvé číslo, jež nám součtem lichých čísel vyšlo (v našem případě jest to 12). Tah měli bychom již dvě čísla vyhledaná a můžeme pátrati o třetím, jež najdeme, sečteme-li všechna čísla tak jak jsou k sobě a vyšlý součet dělíme 5. Vyšlý podíl jest oním hledaným číslem třetím, při čemž zbytek nedosahující výše pěti zůstane bez povšimnutí. V našem příkladu: 8 a 16 a 25 a 38 a 43 je celkem 130 to celé děleno 5 je 26. jest tedy 26 oním třetím číslem a poznamenejme si je ke dvěma vyhledaným. Čtvrté číslo hledáme pak následovně: všech pět čísel sepíšeme pod sebe a oddělíme je v polovici čarou svislou, načež sečteme jednotlivé řádky, napíšeme oba součty stranou a připočteme k nim 14, čímž docílíme čísla čtvrtého. Náš tah byl 8, 16, 25, 38 a 43 tedy:

0 1 8
1 1 6
2 1 5
3 1 8
4 1 3

První sloupec činí součet 10, druhý činí součet 30. Sečtemeli obojí, získáváme úhrnem 40 a připočteme-li k tomu oněch nutných 14, objeví se nám 54 co čtvrté hledané číslo pro příští tah. Poslední - páté - potřebné číslo dosáhneme, připočteme-li k nejmenšímu

Dr. Karel Kramář, od roku 1891 poslanec Říšské rady, člen jejího finančního výboru. Za protirakouskou činnost v roce 1915 odsouzen k smrti, v roce 1917 amnestován, první československý ministerský předseda.

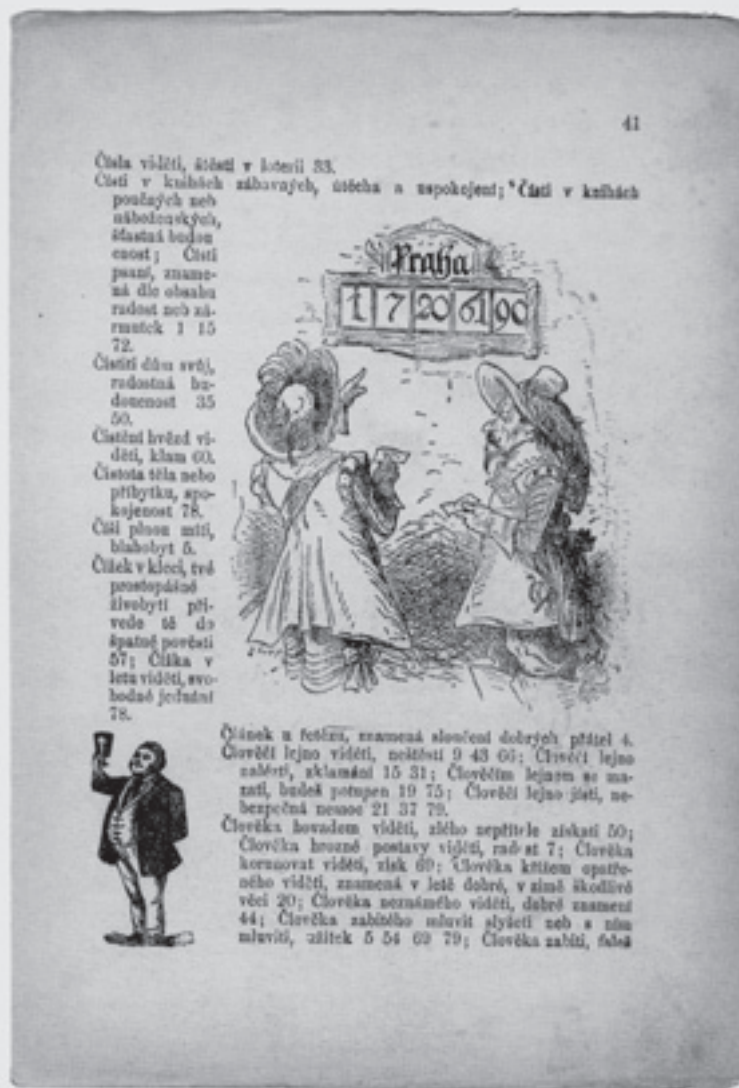
a jejího zakladatele F. Procházky, jenž se snažil ukázat a prosadit jako jedinou spolehlivou cestu k blahobytu cestu takovou, která: ... "může být založena každým při poctivé práci a při strádání třeba sebemenším, ale systematickém".

Naléhavou záležitostí malé číselné loterie se důkladně a upřímně zabýval až roku 1910 ministr financí dr. L. Biliňski, který vycházel z reformních návrhů několika renomovaných bank. Studium materiálů dospěl k přesvědčení, že jediným pro stát přijatelným východiskem při zrušení malé loterie může být jen současné zavedení loterie třídní.

Statistische Mitteilungen, měsíčník vydávaný Statistickou ústřední komisí ve Vídni, přináší o výsledcích rakouského loterijního monopolu následující údaje:

V r. 1911 bylo v Rakousku realizováno celkem 101 227 000 sázek v hodnotě 40 006 565 K, takže na sázku připadalo průměrně 25 haléřů na 1 obyvatele (dle sčítání z r. 1910 bylo v Rakousku 28 593 338 obyvatel). Nejvíce sázek a obnosů připadlo na Dolní Rakousy (17,6 mil. K, tedy 44 % celého Předlitavska), nejméně na Bukovinu a Dalmácii. Výher bylo 1 515 787 v celkové hodnotě 23 401 938 K. Hodnota výher tedy dosáhla 58,5 % hodnoty sázek.

Biliňského ministerský nástupce dr. Meyer však projektu svého předchůdce nepřál a vzkřísil jej teprve další ministr financí v pořadí - dr. Zaleski. A tomu se v krátké době podařilo nemožné - vláda totiž 19. března 1912 předložila poslanecké sněmovně osnovu zákona obsahujícího návrh na postupné rušení číselné loterie a zavedení loterie třídní. Osnova byla přikázána k projednání národohospodářskému výboru, ten ji doporučil a zákon byl poslaneckou sněmovnou beze změny přijat 27. června 1912. V uvedené době číselná loterie zaměstnávala vedle vídeňského ředitelství dalších šest velkých loterijních úřadů

Stránka Storchova snáře.

a téměř půldruhého tisíce sběren. Celkový objem ročních sázek činil téměř 40 000 000 K, takže na každou sběrnou připadlo průměrně 27 000 K na sázkách ročně, což bylo sumou přímo závratnou. Vývoj v druhé části Rakouska-Uherska - v Uhrách - byl odlišný. Malá číselná loterie se tu rozrostla do tak šílených rozměrů, že se stala metlou vysávající chudinu a ožebračující především drobné lidi. Proto byla zrušena již v roce 1897 a od 1. května 1897 byla zákonem z roku 1897 zavedena Královská uherská privilegovaná loterie třídní. První světová válka skončila rozpadem mocnářství a vznikem samostatného Československa, které do vytvoření nového právního řádu, což si vyžaduje logicky

jistý čas, ponechalo tzv. recepční normou (zákonem č. 11/1918 Sb. z. a n.) v platnosti veškeré dosavadní zemské a celorakouské (říšské) zákony a nařízení, tedy i předpisy upravující loterie a sázkové hry. Což se vztahovalo i na malou loterii rakouskou. Řízením uvedených aktivit byly pověřeny loterijní úřady v Praze a v Brně, po 28. říjnu 1918 zařazené pod VII. odbor Zemského finančního ředitelství.

Tím se mělo zabránit přechodu inkasovaných finančních prostředků do Vídně. Definitivním koncem legální malé číselné loterie janovské na českém území bylo vládní nařízení číslo 109 Sb. z. a n. z 28. února 1919, mezi jehož autory patřil i první ministr financí ČSR dr. Alois Rašín.

(pokračování příště)

šedá takto čísla psala se zaznamenaném dne pořídit na zvláštní archy a připsala k nim „já“, protože dávala také děmoh takat muži a ženám, jakož i jiným jí sympatickým lidem, vše vytažené zapisovala a ku každé řádce jméno toho kterého připojovala. Čísla v takích veřejných výloh zapisovala zase na jiný arch, neboť seznam takový má svou důležitost; nelze sice s určitostí vyslovit zákon, die kterého se tažená čísla opakují, avšak když v určitých dobách seznamy přehlíží, ukáže to sebou nějakou u jinou řádku, a to je to vsuknutí. A konečně, když přijde ta doba, kdy vyložený sen doboho dne a píemene dojíti má svého vyplnění, když pak v době té zároveň se tatáž čísla tahají pravou a levou, když k tomu připojuje se také ještě to vsuknutí, naše pak jdi a vsad, neboť není již prahádné pochybnosti o jisté výhře. Die toho všeho řídila se Bavorová, vsadila si řádku dle svého nczmčného, vsadila jí v plně jistot své bez amba a také vyhrála. –

88

Pravil jsem, že dokonalá lotistka není nikdy s prací svou hotova; chce-li se udržet na stejné výši, že musí ušit každé prázdno chvíle. Kvůli jednemu termu nechodila se Bavorová vynáknout z proudu, loterie byla jí potřebou, brusem jejímu duchu, útěchou jejímu srdci, proto také saltáme jí v plně zase práci.

Paola a přepisovala a urovnávala, když tu vkročil Václav. Poudravl a stál stát před psílem.

Bavorová kývla hlavou, pracovala ale klidně dál. Po nějakém okamžiku vzala pilotový sáček s věčnými kuštkami, míchajíc jim postřála a podala jej pak Václavovi.

„Tys dnes ještě netahal, – napřed pravou! Zdalipak víš, že jí z úřadu dnes už vyhnán?“ mluvila hlasem zcela klidným.

„Co –“ zajíkal se Václav a pohlédl ošfe na matku, její klidný hlas ho pletl.

„Jedno jí vytáh jako já, podivno, pořád tu třicítka tahám! – Ano, domáci tu byl a vzkazuje ti to. Prosím tě, copak to bylo včera a vláskřídlem? Byla tu o poledních ta bláznivá domáci a říkala, že ti nechává mnohokrát děkovat a že jí prokázal velkou službu.“

„I nic to nebylo! Měli tam včera domáci koncert a všlešák, který měl slěna nakadřít, padl v uzavřeném prjždě za mangl a zemch ven. Hodil jsem se k tomu a vytáh jsem ho, Měrinka byla při tom –“

„To ti povídám, ať mně s tou Masnou přestaneš, – neptej se, já to nechci a dost, její matka není hodná a není upřimná,“ řázala Bavorová hlasem již hybným, zapisujíc Václavem vytažená čísla. „Tak – a teď táhni levou! A ta domáci se tu taky poříd točila. Abyš prý odpustil, že tě včera nepovalil;

89

Malá číselná loterie janovská se jako součást všedního života dočkala i uměleckého zpracování, připomeňme alespoň dílo K. V. Raise *Zapadlí vlastenci* nebo *Týden v tichém domě*, jednu z *Povídek malostranských* Jana Nerudy. (Ukázka s ilustracemi Václava Sivka.) Paní Bavorová sázela podle dalšího v Čechách tehdy populárního snáře jménem *Kumbrlík*.

posledně taženému číslu 5. My dostali bychom 13 jako číslo páté, neboť tažena jsme měli 8, 16, 25, 38 a 43, tedy 8 nejmenší, a 8 a 5 jest 13. Z toho vidno, že, byl-li by poslední tah pražský obsahoval naše výše uvedená čísla 8, 16, 25, 38 a 43 musili bychom k příštímú tahu vsaditi a to opět na Prahu čísla 81, 24, 26, 54 a 13. Stalo-li se, že by v našich výpočtech vyšla nám dvě stejná čísla – což ale velmi zřídka kdy se státi může – pak vypustíme jedno ono opakující se číslo a vsadíme k příštímú tahu pouze 4 čísla a vypuštěné ještě zvlášť extrátem. Ač Metoda tato, jak jsme z počátku pravili, jest nejoblíbenější a nejšťastnější, tvrdí přece mnohý, že pravého štěstí dosáhl jen tehdy, odečetl-li ode všech výpočtem mu vyšlých čísel – vyjímaje nejmenšího – 2, ale za to k nejmenšímu připočetl – 1. Nechceme se s nikým přití ani něčeho popírati, proto

zmiňujeme se zde i o tomto způsobu, aby čtenář sám se přesvědčil, co nesprávnějším a chce-li, dle toho zařídil své sázky. Naše čísla, jež nám vyšla: 81, 24, 26, 54, 13 měnila by se dle tahu na: 79, 22, 24, 52 a 14. Vsazením čísel obou těchto výpočtů několikrát po sobě uvidíme nejlépe, který způsob jest nám příznivější a toho se pak na dále držme. Snahy jmenovaných pánů poslanců, směřující k zákazu malé loterie číselné, se však minuly účinkem. Plynula desetiletí a hrálo se dál. A stále se objevovaly návrhy jak s janovskou loterií zatočit. Právě v tomto období hledání cest ke zrušení malé loterie vznikla idea „slosovatelných vkladních knížek“. Návrh poslanců směřující k nahrazení loterie slosováním úroků z malých, nezúročitelných vkladů u poštovní spořitelny, čímž by se rozdělily mezi několik

malých vkladatelů, neprošel. Argumentace „Sporivostí proti hazardu“ se neujala. Uvedená náhrada za loterii byla shledána směšnou pro totální neschopnost ukojit hlad veřejnosti po hazardu, jakož i kvůli neschopnosti zajistit to nejdůležitější – státní příjmy z rušené malé loterie. Vláda přešla mlčením také rezoluci panské sněmovny z 26. června 1908, dožadující se znovu nápravy spojené s malou číselnou loterií. Znovu tak zvítězily fiskální důvody jejího přežití. Ignorovaly se i vážné hlasy ciziny, poukazující na stálé udržování této národohospodářsky odsouzenihodné hry rakouskou vládou. Tě se však stačilo obrnit klidem a spoléhat na to, že není sama. Stejně „trpělivá“ byla totiž například vláda italská. Z řad bojovníků proti číselné loterii zazníval i výstražný hlas „Jednoty českých strádalů“